

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

УНИВЕРЗИТЕТСКИ БИЛТЕН

Февруари 2012 година
Штип

Број 74, 15 февруари 2012 година

СОДРЖИНА

РЕФЕРАТ за избор на еден наставник во сите звања за наставно-научната област економска геологија и лежишта на минерални сировини на Факултетот за природни и технички науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	4
РЕФЕРАТ за избор на наставник во сите звања за наставно-научната област подготовка на минерални сировини на Факултетот за природни и технички науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	26
РЕФЕРАТ за избор на еден наставник во сите звања за наставно - научната област експлоатација на слоевити лежишта и механика на карпи и тлото на Факултетот за природни и технички науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	34
РЕФЕРАТ за избор на еден наставник во сите звања за научната област експлоатација на неслоевити лежишта и длабинско дупчење на Факултетот за природни и технички науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	52
РЕФЕРАТ за избор на наставник во сите звања за наставно-научната област хидрологија/хидрогеологија на Факултетот за природни и технички науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	71
РЕФЕРАТ за избор на наставник во сите звања за наставно-научната област транспортни и извозни постројки на Факултетот за природни и технички науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	83
РЕФЕРАТ за избор на еден наставник во сите звања за наставно-научната област минералологија на Факултетот за природни и технички науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	92
РЕФЕРАТ за избор на соработник во соработничко звање асистент за научната област хотелиерство на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	105
РЕФЕРАТ за избор на наставник во сите звања во научната област генетика и селекција на растителното производство на Земјоделскиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	116

Издавач:

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

Главен и одговорен уредник: проф. д-р Саша Митрев
 Уредници: проф. д-р Блажо Боев, м-р Ристо Костуранов
 Лектор: Даница Гавриловска-Атанасовска
 Техничко уредување: Славе Димитров, Благој Михов

РЕФЕРАТ за збор на асистент за научната област микробиологија на Земјоделскиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	129
РЕФЕРАТ за избор на асистент за научна област клиничка психологија на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	134
РЕФЕРАТ за избор на еден наставник во сите звања за наставно-научната област методика на наставата по литература на Филолошкиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	139
РЕФЕРАТ за избор на еден наставник во сите звања за наставно-научната област органска хемиска технологија на Технолошко-техничкиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	144
РЕФЕРАТ за избор на наставник во сите звања за наставно научната област применета математика и математичко моделирање на Факултетот за информатика при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	149
РЕФЕРАТ за избор на асистент за научната областа деловно право на Правниот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	156
РЕЦЕНЗИЈА на Германско-македонски и македонско-германски речник од доц. д-р Толе Белчев и доц. д-р Билјана Ивановска, Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	162
РЕЦЕНЗИЈА на ракописот за е-скрипта „Физичкото воспитание и образование кај деца од предучилишната и раната училишна возраст“ од авторот асистент д-р Билјана Попеска, Педагошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	164
РЕЦЕНЗИЈА на ракописот „Изработка на рударски простории“ од авторот асистент д-р Николинка Донева од Факултетот за природни и технички науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	169
ПРЕГЛЕД на наслови на теми за изработка на магистерски труд одобрени од наставно-научниот совет на единицата	171

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ГЕРМАНСКО-МАКЕДОНСКИ И МАКЕДОНСКО-ГЕРМАНСКИ РЕЧНИК
ОД ДОЦ. Д-Р ТОЛЕ БЕЛЧЕВ И ДОЦ. Д-Р БИЛЈАНА ИВАНОВСКА ФИЛОЛОШКИ
ФАКУЛТЕТ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП

ГЕРМАНСКО-МАКЕДОНСКИОТ и МАКЕДОНСКО-ГЕРМАНСКИОТ речник е работен според принципите и правилата за стандарден двојазичен речник и е поделен во два дела: германско-македонски и македонско-германски дел, а лексичките единици се вообликувани сообразно со меѓународниот лексикографски стандард. Со оглед на специфичните околности на германско-македонските јазични релации и на интересите на корисниците на овој речник, додадени се и посебни информации за одредени лексички единици (види подолу за двата дела на речникот). Речникот е првенствено наменет за потребите на студентите по германски јазик и книжевност, студентите кои го изучуваат германскиот јазик како странски, за наставничкиот и соработничкиот кадар кој предава германски јазик како втор јазик, односно германски јазик како странски јазик, за студентите од постдипломските и мастер-студиите кои изучуваат странски јазик - германски, за учениците од средните училишта, како и за сите оние кои имаат потреба од изучување на германскиот јазик во рамките на своите дејности и професии. Тоа значи дека можните објективни, односно лингвистички структурирања отстапуваат пред оптималното ориентирање со кое корисникот на двата целни јазика ќе го најде бараниот збор. Зборовните единици се подредени строго абецеден (односно по азбучен редослед), дури и во случаите кога објективно би било можно и прегрупирање.

Со оглед на значењето што овој прв германско-македонски и македонско-германски речник издаден од нашиот Универзитет ќе биде од корист за мултипликаторите по германски јазик во Македонија и за мултипликаторите по македонски јазик во германскиот јазичен простор, односно во прв ред за учениците и за студентите, како и за сите други изучувачи на германскиот јазик, тој во своите рамки опфаќа во релативно голем обем, научна и филолошка терминологија. Во обработката на лексичките единици се вклучени и туѓите зборови, англицизмите и интернационалните зборови, како и бројните германизми што се употребуваат во македонскиот јазик и кои се сметаат како важни јазични елементи.

Германскиот реформиран правопис е прифатен во неговите најмалку спорни делови, генерално само во однос на новите правила за употребата на *ß* и *ss*. Во спорните делови, покрај традиционалниот начин на пишување, наведен е и начинот на пишување според новиот правопис. Со оглед на сè уште присутната нерешеност на состојбата, го задржуваме правото во некое друго издание на речников да додадеме вовед во реформираниот правопис.

1. Македонско-германски речник

Делот кој ги обработува македонско-германските лексеми е претставен на следниов начин. Именките во македонскиот јазик се претставени со одредницата за определен член (машки, женски, среден род *m., f., n.*), потоа се дава генитивната и множинската форма на лексемата, се дава преводниот еквивалент, потоа сложенката во која оваа лексема се јавува, придавската одредница, и фреквентно употребуваната сложена именка, како што покажува следниов пример: **автобус** *m.* *Autobus m.* (-sses, -sse), *Bus m.* (-sses, -sse), **автобуска линија** *Autobuslinie*, **автобуски** *adj.* *Autobus-*, **автобуски сообраќај** *Autobusverkehr*.

Кај македонските придавки е дадена формата за машки род на придавките што всушност ја претставува и основната форма. Неа ѝ се придодадени формите за женски и среден род и формата за множина. По нив следува и кратенката за припадноста кон зборовната класа. Пример: авантуристички, а, о, и *adj.* *abenteuerlich adj.*

Глаголите се претставени на следниов начин: до глаголската лексема е дадена кратенката за припадноста кон зборовната класа глаголи, во заграда стои кратенката (*h.*) или (*s.*), означувајќи дека глаголот гради перфектна форма со помошниот глагол “haben“ или “sein“. Пример: авторизира *v.* *autorisieren v.* (*h.*); bevollmächtigen *v.* (*h.*).

II. Германско-македонски речник

Германските именки, во поголем обем, се наведени со определениот член за машки, женски или среден род, потоа следи интерпункцискиот знак точка запирка (;) потоа се дава преводниот еквивалент во македонскиот јазик до кој стои определениот член за машки, женски и среден род во македонскиот јазик, а различните значења на истата лексема се одделени со точка запирка. Пример: **Abfall** *m.*; **отпадок** *m.*; **стрмнина** *f.*; **пребегнување** *n.*

Објаснувањето на зборовната класа глаголи се предава со кратенката за преоден, односно непреоден глагол (*vi.*, *vt.*), а различните значења се одделени со знакот точка и запирка, на пример: **abfallen** *vi.*; **отпаѓа** *v.*; **пребегнува** *v.*; **слабее** *v.*, **ослабнува** *v.*

Германските придавки се претставени како во подолунаведениот начин, а таму каде има поклопување на формите на придавската со прилошката форма, се наведуваат двете кратенки одделени со коса црта, како во дадениов пример:

abgemacht *adj.* **решен** *adj.*, **завршен** *adv.* **решено** *adv.*

Како Рецензентска комисија, имаме чест на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет да му предложиме да ја прифати рецензијата на приложениот речник и да го одобри за печатење, поради тоа што со ова се прави обид да се постават основите на една детална и длабока лексикографска анализа на двата јазични системи (германскиот и македонскиот јазик) и овој речник го гледаме како основа за понатамошна и подлабока лексичка и лексикографска анализа на обработените јазични системи.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Јагода Стрезовска, с.р.

Доц. д-р Ранко Младеноски, с.р.